

AS "SEB banka" klientu rīkojumu izpildes politikas kopsavilkums

1. Ievads

Šī Rīkojumu izpildes politika (Politika) ir apstiprināta, lai nodrošinātu to, ka AS "SEB banka" (SEB), izpildot klientu rīkojumus vai slēdzot darījumus klientu vārdā, centīsies sasniegt labāko iespējamo rezultātu ("Labākā izpilde", angl. "Best Execution"). Šis dokuments ir Politikas kopsavilkums, kas domāts Privātiem klientiem kā tas ir prasīts ES Komisijas deleģētās regulas (ES) 2017/565 66 (9) sadaļā. Pilna Rīkojumu izpildes politikas versija, ieskaitot tās pielikumus, ir pieejama SEB tīmekļa vietnē www.seb.lv/mifid.

Labākās izpildes principa ievērošana ir prasība, kas uzliek SEB par pienākumu veikt visas nepieciešamās darbības, izpildot savu klientu sniegtos rīkojumus, vai izpildot rīkojumus to labā, nodrošinot klientiem labāko iespējamo rezultātu, kā arī rīkoties klientu interesēs, nododot viņu rīkojumus izpildei citām personām. Tomēr atsevišķos gadījumos SEB nav jāievēro Labākās izpildes princips - piemēram, gadījumos, kad tā faktiski rīkojas kā tirgus darījumu partneris, un/vai uzņemas tirgus cenu izmaiņu risku saskaņā ar darījumu. Neatkarīgi no tā, vai SEB ir pienākums ievērot Labākās izpildes principu, tās primārais pienākums ir vienmēr rīkoties klientu interesēs – godīgi, taisnīgi un profesionāli.

Politika nosaka, kādos gadījumos SEB centīsies ievērot Labākās izpildes principu, kā arī tā praktiskās piemērošanas apsvērumus.

Ja vien klients nav sniedzis īpašus norādījumus par viņa rīkojuma izpildi, SEB darbinieki piemēros Politikā izklāstītos principus klientam visatbilstošākajā veidā, ņemot vērā attiecīgā brīža apstākļus. Šajā dokumentā izklāstītie principi ir paredzēti, lai nodrošinātu, ka SEB standarta situācijās rīkojas klienta interesēs un ievēro Labākās izpildes principu. Neskatoties uz to, ka SEB veiks visus pasākumus, kas ir nepieciešami, lai sasniegtu klientam vislabāko rezultātu, tas nenozīmē, ka ikvienā gadījumā tiks nodrošināta vislabākā cena, drīzāk – tiks nodrošināta labākā cena, ko var pamatot sasniegt, ņemot vērā izpildes procesa laikā pieejamo informāciju.

Privātie klienti ir tādi klienti, kuriem saskaņā ar MiFID II ir noteikts visaugstākais aizsardzības līmenis – parasti šie klienti ir fiziskas personas un mazie uzņēmumi vai personas, kuras ir izvēlējušās tikt uzskatītas par šādiem klientiem.

2. Darbības joma

Teritorijas, uz kurām attiecas Politika

Politiku piemēro gadījumos, kad SEB grupas uzņēmums, kas atrodas Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstī, sniedz klientam vai personām, kuras rīkojas klienta vārdā, kādu no pakalpojumiem, uz kuru attiecas Politika.

Finanšu instrumenti, uz kuriem attiecas Politika

Labākās izpildes principu piemēro plašam finanšu instrumentu darījumu klāstam (tostarp atvasināto finanšu instrumentu darījumiem), kā arī pārvedamiem vērtspapīriem, naudas tirgus instrumentiem, ieguldījumu fondu daļām, dažādu veidu atvasinātajiem finanšu instrumentiem u.c. finanšu instrumentiem.

3. Labākās izpildes pamatprincipi

SEB ir izstrādājusi politikas un procedūras, kuru mērķis ir pastāvīgi nodrošināt vislabākos iespējamus rezultātus saviem klientiem darījumos, uz kuriem attiecas Labākās izpildes princips, ņemot vērā turpmāk noteiktos faktorus, kritērijus un pieejamās izpildes vietas (papildu informācija par katru no minētajiem nosacījumiem ir norādīta zemāk 5. punktā).

Izpildes faktori

SEB apņemas ņemt vērā vairākus faktorus, tostarp:

- tirgos pieejamās cenas un izpildes vietas, kurām SEB ir piekļuve;
- darījumu izmaksas, tostarp izpildes vietas izmaksas un norēķinu izmaksas;
- izpildes ātrums;
- izpildes un norēķinu iespēja, ko ietekmē tirgus likviditāte;
- darījuma apmērs un veids;
- SEB riski, kas rodas saistībā ar izpildi (tostarp risku ierobežošana un atlikušais risks); un
- jebkādi citi apstākļi, kurus SEB uzskata par atbilstošiem.

Darījumos, kuros SEB uzņemas risku un kuri var tikt izpildīti SEB vai citā tirdzniecības vietā, cena var iekļaut netiešās izmaksas, kas papildus maksām, par kurām jau ir vienošanās ar klientu, atspoguļo SEB darījuma partnera risku un tirgus risku, riska pārvaldīšanas darbības, kredītriska un/vai norēķinu riska uzņemšanās un kapitāla izmaksas prasības. Minētie faktori ir raksturīgi SEB uzņēmējdarbības modelim, un uz tiem neattiecas Labākās izpildes princips, ja vien nav noteikts citādi.

Izpildes kritēriji

Nosakot katra iepriekšminētā Izpildes faktora nozīmīgumu attiecībā uz citiem faktoriem, SEB ņems vērā (papildus jebkādiem īpašiem klienta dotajiem norādījumiem) šādus apsvērumus:

- informācija par klientu, tostarp viņam piešķirtais klienta statuss;

- darījuma veids (tostarp tā apmērs un iespējamā tirgus ietekme);
- iesaistītais finanšu instruments;
- izpildes vietas, uz kurām ir iespējams novirzīt darījumu; un
- jebkādi citi apstākļi, kurus SEB uzskata par svarīgiem.

Izpildes vietas

SEB parasti izpildīs darījumus šādās izpildes vietās:

- Regulētos tirgos un tiem pielīdzināmās izpildes vietās ārpus EEZ;
- Daudzpusējās tirdzniecības sistēmās (*MTF*) un tām pielīdzināmās izpildes vietās ārpus EEZ;
- Organizētās tirdzniecības sistēmās (*OTF*) un tām pielīdzināmās izpildes vietās ārpus EEZ;
- Ar Sistemātisko internalizētāju (*SI*) starpniecību un tiem pielīdzināmās izpildes vietās ārpus EEZ;
- Izmantojot pakalpojumu sniedzēju savstarpēji izveidotos tīklus un citas elektroniskās platformas;
- rīkojumi, kas saņemti no citiem SEB klientiem;
- izmantojot SEB iekšējos likviditātes avotus, kuros SEB būs darījuma partneris;
- ar citu brokeru un tirgus uzturētāju starpniecību; un
- vietās, kas pieejamas citām SEB struktūrvienībām.

Izpildot klienta darījumus, SEB darbinieki izvēlēsies tādas rīkojumu izpildes vietas, kurās viņu ieskatā attiecīgajā brīdī tiks nodrošināts vislabākais iznākums klientam saskaņā ar Politiku, tostarp (ja atbilstoši un ņemot vērā jebkādus iespējamus interešu konfliktus) izpildot tos pret pašu SEB.

Klients var pieprasīt SEB piekļūt konkrētai izpildes vietai vai lūgt darījumu izpildīt citā izpildes vietā, lai gan SEB spēju apmierināt jebkuru pieprasījumu var ietekmēt attiecīgie apstākļi, turklāt klienta lūguma izpilde var ierobežot izpildes pakalpojuma apjomu, ko SEB var piedāvāt, vai ietekmēt SEB spēju ievērot Labākās izpildes principu.

SEB veiks visus pasākumus, kas ir nepieciešami, lai nepieļautu nepamatotu diskrimināciju izvēlēto izpildes vietu ziņā. SEB izmantotie kritēriji darījumu veikšanas vietu izvēlei ir aprakstīti sīkāk 6. punktā, un informācija par tās galvenajām darījumu izpildes vietām katrā finanšu instrumentu klasē ir norādīta vietnē www.seb.lv/mifid.

Izpildītāja statuss

Izpildot klienta rīkojumus vai slēdzot darījumus viņu vārdā, SEB var rīkoties jebkurā no turpmāk minētajiem statusiem, ja vien nav citādas vienošanās:

- kā aģents;
- kā bezriskā principāls, šajā gadījumā vienlaicīgi ar darījuma noslēgšanu ar klientu SEB slēdz atbilstošu darījumu ar izpildes vietu vai trešo personu, tostarp citu klientu, lai nepieļautu, ka SEB uzņemas tirgus cenu izmaiņu risku attiecīgajā

darījumā, negūstot ne peļņu, ne zaudējumus starp abiem darījumiem, izņemot nolīgto komisiju, atlīdzību vai maksu; vai

- kā principāls, fiksējot attiecīgo darījumu savā grāmatvedības uzskaitē un uzņemoties tirgus cenu izmaiņu riskus, ko tas rada.

Liela apmēra darījumi var tikt sadalīti mazākos, un tos var izpildīt vairākās daļās, izmantojot vairāk nekā vienu metodi.

Gadījumos, kad SEB rīkojas kā principāls un Labākās izpildes princips nav piemērojams, SEB var veikt savus darījumus pirms savu klientu darījumiem vai paralēli tiem, piemēram, izpildīt citu klientu darījumus, veikt riska pārvaldīšanas darījumus, vai atrast papildus likviditātes avotu tirgus uzturēšanas nolūkam, vai lai pārvaldītu savus riskus. Minētā darbība var ietekmēt klienta darījumam noteikto cenu.

4. Labākās izpildes principa piemērošana atbilstoši Klienta statusam

Privāts klients

Attiecībā uz Privātiem klientiem SEB ievēros Labākās izpildes principu, izņemot retos gadījumos, kad viņus iespējams uzskatīt par SEB darījumu partneriem (atbilstoši Darījumu attiecību kritērijiem, kas aprakstīti zemāk) un viņi nepaļaujas uz to, ka SEB aizsargās viņu intereses.

Darījumu attiecību kritēriji

ES Komisija ir ieviesusi "četrupakāpju" darījumu attiecību izvērtēšanas kritērijus, kurus ir iespējams izmantot, lai noteiktu, vai klients (Privāts klients vai Profesionāls klients) tiešām uzticas uzņēmumam konkrētajā darījumā, vai uzskata attiecīgo uzņēmumu par savu tirgus darījumu partneri. Tie četri kritēriji, kuru izvērtējuma rezultātus SEB ņems vērā, ir:

- Puse, kas uzsāk darījumu. Ja klients ir iniciējis pakalpojumu uzsākšanu un izvēlējis SEB kā darījumu partneri, iespējamība, ka klients paļausies vispusīgi un pilnīgi uz SEB, būs mazāka, salīdzinot ar gadījumu, kad, piemēram, SEB būs ieteicis klientam attiecīgo darījumu, pamatojoties uz personīgo rekomendāciju. Šajā kontekstā klientam jāņem vērā, ka parasti SEB izplata pētījumus un/vai informāciju par ieguldījumu iespējām tirgos, kas tieši vai netieši norāda uz darījumu iespējamību, saviem klientiem. Ja vien darījums netiek noslēgts, balstoties uz iepriekš minēto, tad informācijas nodošana pati par sevi netiks uzskatīta par ieguldījumu pakalpojuma sniegšanas uzsākšanu.
- Ierastā prakse attiecīgajā tirgū. Dažos tirgos, piemēram, tādos kā ārpusbiržas atvasināto finanšu instrumentu un obligāciju tirgos, klienti var piekļūt dažādiem pieejamiem alternatīviem avotiem, iegūstot cenas no vairākiem darījumu partneriem.
- Relatīvie tirgus pārskatāmības līmeņi.
- Svarīga ir arī ieguldījumu sabiedrības sniegtā informācija klientam un abu savstarpējās līgumiskās attiecības.

SEB darbinieki godprātīgi izvērtēs iepriekš minētos kritērijus, lai noteiktu, vai attiecīgais klients konkrētajā gadījumā uzticas SEB, kas aizstāvēs klienta intereses. Detalizēta informācija par kritēriju izvērtēšanu ir aprakstīta Politikā.

5. Labākās izpildes principa ievērošana praksē

Labākās izpildes principa ievērošana attiecībā uz Privātiem klientiem nozīmē to, ka SEB ievēros minēto principu attiecībā uz kopējiem nosacījumiem, t.i., optimizējot gan darījuma cenu, gan izmaksas, kas radušās tiešā saistībā ar darījuma izpildi, tajā skaitā - izpildes vietas maksas, norēķinu maksas un citas maksas, kas maksājamās trešajām personām saistībā ar attiecīgo darījumu. Pārējie izpildes faktori, kas minēti iepriekš 3. punktā, tiks ņemti vērā, ciktāl tas palīdzēs SEB nodrošināt labāko iespējamo iznākumu klientam kopējās atlīdzības apmēra ziņā.

Atšķirīgi scenāriji

Neņemot vērā iepriekšminēto, zemāk norādītie darījuma apstākļi noteiks, kā SEB veiks darījumus un kā tas ietekmēs Labākās izpildes principa ievērošanu.

Konkrēti klientu norādījumi

Gadījumos, kad klients dod SEB īpašus norādījumus par rīkojuma vai tā daļas izpildi, SEB centīsies izpildīt minētos norādījumus. Tiks uzskatīts, ka SEB ievēro Labākās izpildes principu uz attiecīgā darījuma norādījumos iekļautajiem nosacījumiem. Minētie norādījumi ietver rīkojumu veidus, kas nosaka darījuma izpildes laiku vai klienta mērķa cenu. Tomēr, ja attiecīgie norādījumi neaptver visus attiecīgā darījuma nosacījumus, SEB piemēros Politikas noteikumus.

Līdz ar to, klienta dotie īpašie norādījumi var ietekmēt SEB spēju pilnībā ievērot Politikas prasības, un rezultāts klientam varētu būt sliktāks nekā tad, ja nebūtu šie ierobežojošie norādījumi.

Rīkojumu apstrāde

- Rīkojuma sadalīšana: Ja vien puses nav vienojušās citādi, SEB ir tiesības sadalīt jebkuru rīkojumu vienā vai vairākos darījumos, kas izpildāmi atsevišķi, iespējams, atšķirīgās vietās. Ja piemērojams Labākās izpildes princips, tas tiks darīts attiecībā uz katru rīkojuma izpildi, kā arī attiecībā uz kopējo darījumu.
- Izpildes secība: Parasti SEB izpilda klienta rīkojumus, kuri ir līdzīgi, to saņemšanas secībā, izņemot gadījumus, kad tas nebūs iespējams rīkojuma specifikas, dominējošo tirgus apstākļu vai citu faktoru dēļ. Ja rīkojuma izpilde ir būtiski apgrūtināta, SEB pieliks saprātīgas pūles (taču negarantē to), lai atbilstoši informētu klientu brīdī, kad SEB ir kļuvis zināms par attiecīgajām grūtībām.
- Apvienošana: SEB var apvienot jebkuru klienta rīkojumu ar citu klientu rīkojumiem vai darījumiem, kurus tā izpilda savā vārdā, un ir tiesīga izpildīt tos kopā, taču SEB tā nerīkosies, ja attiecīgajā brīdī būs pamatoti paredzams, ka tas kopumā kaitēs visiem attiecīgajiem klientiem.
- Apvienotu rīkojumu sadalīšana: Ja SEB apvieno klientu rīkojumus, tad apvienotie darījumi tiks godīgi sadalīti starp attiecīgo klientu un citām personām, kuru intereses bijušas apvienotas. Visas iesaistītās puses saņems vienādu cenu, ja vien

tas nebūs iespējams īpašu apstākļu dēļ, ko klients noteicis attiecībā uz cenu. Tādiem apvienotiem rīkojumiem, kuri tiks izpildīti tikai daļēji, apvienotie darījumi tiks sadalīti starp pusēm taisnīgi un objektīvi, un klientiem būs priekšroka salīdzinājumā ar SEB, ja minētajā apvienojumā būs iekļauti arī SEB pašas darījumi.

- Noteiktais termiņš: Izņemot gadījumus, kad ir skaidri noteikts rīkojuma izpildes termiņš, pamatojoties uz rīkojuma veidu, vai gadījumos, kad tas ir skaidri noteikts, rīkojuma došanas brīdī, katrs rīkojums būs derīgs tikai rīkojuma došanas dienā, un pēc tam tas vairs nebūs spēkā. Rīkojumi, kuri izpildāmi konkrētā tirgū un, kuri saņemti pēc attiecīgā tirgus darba laika, ja vien nav citādas vienošanās, paliks spēkā līdz nākamās tirdzniecības dienas beigām attiecīgajā tirgū.

Cenu pieprasījums (RFQ) un cenas, par kurām izpildāmi rīkojumi

Gadījumos, kad SEB apņemas piedāvāt cenu, kuru iespējams nekavējoties pieņemt (nevis sniegt norādi par iespējamo cenu tirgū), un neatkarīgi no tā, vai tā ir divpusēja kotācija vai tikai pirkšanas vai tikai pārdošanas cena, SEB rīkosies kā principāls, pilnībā uzņemoties tirgus cenu izmaiņu risku attiecīgajā darījumā. SEB piedāvātās cenas var atšķirties no tirgus cenām, un klientam ir jāizlemj, vai pieņemt, vai nepieņemt SEB piedāvātās cenas. Tādi paši noteikumi ir piemērojami gadījumos, kad SEB piedāvā cenas ar ārēji pieejamas elektroniskās platformas starpniecību, kuru nodrošina vai nu pati SEB, vai kāda trešā persona. SEB uzskatīs, ka visos minētajos gadījumos SEB ir klienta tirgus darījumu partneris, un SEB nebūs pienākuma ievērot Labākās izpildes principu. Detalizētāka informācija par RFQ ir aprakstīta Politikā.

Ārpusbiržas atvasināto instrumentu darījumi

Kad SEB piedāvā klientam ārpusbiržas atvasināto finanšu instrumentu cenu, tas parasti notiks, atbildot uz cenas pieprasījumu, un, saskaņā ar Darījumu attiecību kritēriju izvērtēšanas rezultātiem, SEB nebūs jāievēro Labākās izpildes princips.

Izpildes vietas / Darījumu partnera izvēle

Vērtējot rīkojumus, uz kuriem attiecas Labākās izpildes princips, un/vai portfeļu pārvaldības darījumus, SEB ņems vērā noteikumus par izpildes vietām un/vai trešajām personām (kas var ietvert citus SEB grupas uzņēmumus), kas attiecīgajā brīdī tai ir pieejamas, un izpildīs vienu vai vairākus rīkojumus ar mērķi, ievērot īpašos klienta dotos norādījumus un Labākās izpildes principu saskaņā ar Politiku.

SEB pēc saviem ieskatiem izvēlēsies izpildes vietas un trešās puses, ar kurām tā vienosies par rīkojumu izpildes kārtību, nolūkā uzlabot savu spēju ievērot Labākās izpildes principu saskaņā ar Politiku. Izdarot šādu izvēli, tā ņems vērā attiecīgās vietas vai darījuma puses tehniskās iespējas, cenas, izpildes ātrumu, likviditāti, norēķinu komplikētību, izmaksu un izdevumu apmēru, kā arī jebkādu publiski pieejamu informāciju, kuru attiecīgā pakalpojuma sniedzējs periodiski publicē par tā veiktajiem darījumiem.

Izmaksas

Finanšu instrumentu tirdzniecība rada klientam izdevumus un izmaksas. Izdevumu un izmaksu, kas saistīti ar atsevišķiem instrumentiem, rīkojumiem un darījumu veidiem, detalizēta informācija ir pieejama attiecīgajā SEB tīmekļa vietnē.

Kopumā izdevumi un izmaksas par tirdzniecību iekļauj ar darījumu saistītās maksas kā komisijas maksu vai maržu, ja SEB rīkojas kā principāls. Papildus tam, iespējams klientam ir jāmaksā maksa par darījumu un klīringu atsevišķos tirgos. Ja SEB klientam nodrošina arī finanšu instrumentu turēšanas pakalpojumus, tad papildus maksas var tikt piemērotas. Ja klients saņem ieguldījuma konsultāciju vai portfeļa pārvaldības pakalpojumu, tad papildus var tikt piemērota fiksēta komisija.

Pārvaldības principi

SEB nodrošinās pasākumus, lai uzraudzītu un periodiski pārskatītu Politikas darbību.

Pilnīga Politikas un saskaņā ar to ieviestās kārtības pārskatīšana tiks veikta ne retāk kā reizi gadā. Jaunākā atjauninātā Politikas redakcija ir pieejama vietnē www.seb.lv/mifid.

Labākās izpildes principa piemērošanas pierādīšana

Ja klients vēlas saņemt pierādījumu tam, kā SEB ievēro Labākās izpildes principu attiecībā uz vienu vai vairākiem darījumiem, klientam ir jāinformē SEB par vēlmi saņemt skaidrojumu rakstveidā.